

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/194/2022
Identifikačné číslo spisu: 5107226105
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5107226105.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. Y. V., narodeného XX. J. XXXX, O. B. P., L. V. XX, 2/ K. V., narodeného XX. H. XXXX, O. B. P., L. V. XX, zastúpeného T. R. W., narodenou XX. J. XXXX, L., G. S. XXX, proti žalovaným 1a/ N. U., narodenej XX. T. XXXX, Č. G., S., L. XXXX/XX, 1b/ G. U., narodenému X. C. XXXX, Č. G., S., J. XX, 1c/ V. L., narodenej X. J. XXXX, Č. G., S., L. XXXX, 1d/ Y. U., narodenému XX. Y. XXXX, Č. G., Y. D. J.Í., W. I. XXX, 1e/ Y. U., narodenému XX. H. XXXX, Č. G., S., J. XXXX/XX, 2/ T. W., narodenej XX. U. XXXX, O. B. P.Á., K. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Ftorkovou, Žilina, Vojtecha Spanyola 8343/1A, IČO: 42 063 451, 3/ N. G. W., narodenému X. C. XXXX, X. L. Y., X. L. Y. XX, 4/ G. W., narodenému XX. T. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 5/ Y. U., narodenej XX. U. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 6/ T. W., narodenej X. J. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 7/ Q. W., narodenému XX. Y. XXXX, B., W. X, 8/ L. W., narodenému X. Y. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 9/ N. L. W., narodenému X. K. XXXX, L., L. XXX, zastúpený advokátom JUDr. Eduardom Šoškom, Žilina, Daniela Dlabača 21, IČO: 37 813 145, 10/ T. W., narodenej X. J. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 11/ Y. W., narodenému XX. Y. XXXX, O. B. P., W. W. XX, 12/ R. V., narodenej XX. U. XXXX, Ž., J. XXXX/XX, 13/ Y. W., narodenému XX. Y. XXXX, O. B. P., K. XXX/XX, 14/ P. L., narodenému XX. H. XXXX, O. B. P., B. U. XXX/XX, zastúpený opatrovníkom Y. L., narodeným XX. B. XXXX, O. B. P., B. U. D. XXX/XX, 15/ Y. L., narodenému XX. B. XXXX, O. B. P.Á. B. U. XXX/XX, 16/ Slovenskej republike, v jej mene koná Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdková 36, IČO: 17 335 345, o určenie majetku patriaceho do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25C/372/2007, o dovolaní žalobcu 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2020, sp. zn. 6Co/44/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná 2/ má voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovaným 1a/ až 1e/ a žalovaným 3/ až 16/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 25C/372/2007-979 z 28. mája

2019 žalobu zamietol a žalovaným 3a/ až 19/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením pod č. k. 6Co/44/2020-1057 z 30. apríla 2020 odvolanie žalobcu 2/ zo dňa 26. augusta 2019 odmietol, žalovanej 5/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a žalovaným 3a/ až 3e/, 6/ až 19/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca 2/ dovolanie, ktoré spísala jeho právna zástupkyňa T.. R. W., narodená XX. J. XXXX, trvale bytom G. S. XXX, XXX XX L. (ďalej len „právna zástupkyňa dovolateľa“). Dovolanie bolo doručené Okresnému súdu Žilina dňa 16. februára 2021.

4. Súd prvej inštancie výzvou z 28. októbra 2022, č. k. 25C/372/2007-1149 vyzval právnu zástupkyňu dovolateľa, aby v lehote 5 dní doložila plnomocenstvo, ktoré jej udelil dovolateľ na zastupovanie v dovolacom konaní spolu s dokladom preukazujúcim právnické vzdelanie v zmysle § 429 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Právna zástupkyňa dovolateľa na uvedenú výzvu reagovala listom zo dňa 8. novembra 2022 (č. l. 1151 spisu).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; vyplývajúce z ustanovenia § 427 ods. 1 CSP (včasnosť podaného dovolania) a ust. § 429 ods. 1 CSP, spísanie dovolania advokátom a zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom, dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť.

6. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m.m. napr. IV. ÚS 35/02, a II. ÚS 323/2010, III. ÚS 550/2012). Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky o prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti, vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

7. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

8. Podľa § 429 ods. 1, 2 CSP (1) dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

9. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak

a) bolo podané oneskorene,

b) bolo podané neoprávnenou osobou,

- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,
- d) nemá náležitosti podľa § 428,
- e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo
- f) nie je odôvodnené prípustnými dovolaciami dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

10. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinného od 1. júla 2016 stanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania a vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo spísané advokátom.

11. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, ak má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie väd a poučí ho o následkoch neodstránenia väd dovolania.

12. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedínú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie môže prihliadať na existenciu väd dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne väd dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom (R 39/2019, IV. ÚS 489/2018).

13. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania dovolateľa, vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie väd podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných väd, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie väd dovolania, spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

14. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, schváleného občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (R 39/2020).

15. Dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal dovolací súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017 a 9Cdo/218/2020. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

15.1. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania, vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť

tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Jediná (výnimočná) procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie väd, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 CSP, a to len za predpokladu absencie, resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o čo ale v prejednávanej veci nešlo. Opačný záver, podľa ktorého, ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia odvolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

16. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP). Dovolateľ podal proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, ktoré nespísal advokát a pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom a ani nepreukázal, že sám má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 468 CSP), hoci bol o tejto povinnosti riadne poučený v odvolacom konaní. Dovolací súd z tohto dôvodu uzatvára, že nebola splnená osobitná podmienka prípustnosti dovolania stanovená v § 429 ods. 1 CSP o povinnosti spísania dovolania advokátom, pričom sa nejedná o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 písm. a) CSP.

17. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. nedostatky do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejedná sa o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok spočívajúci v neprípustnosti dovolania, tak z tohto dôvodu bolo potrebné dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. e) CSP.

18. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov dovolací súd nemal možnosť vykonať meritórny dovolací prieskum napadnutého uznesenia a dovolanie vecne prejednať.

19. V prípade skončenia dovolacieho konania takýmto spôsobom nie je povinnosť odôvodniť rozhodnutie o trovách dovolacieho konania (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). Najvyšší súd však napriek tomu považuje za korektné v tejto súvislosti uviesť, že jeho občianskoprávne kolégium na zasadnutí 9. októbra 2018 schválilo na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky uznesenie z 28. augusta 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018 s právnou vetou v znení: „Ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.“. Pretože aj v tentoraz prejednávanej veci šlo práve o taký prípad, zároveň z obsahu spisu vyplýva, že žalovaným 1a/ až 1e a žalovaným 3/ až 16/ žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli, bolo tu potrebné rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania (nielen o nároku) s konečnou platnosťou (bez rozdeľovania rozhodovacieho procesu i v takomto prípade na obe zákonom predpokladané fázy) tak, že dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania žalovaným 1a/ až 1e/ a žalovaným 3/ až 16/ nepriznal.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.